

De elektronische cultuur zwaar op de proef gesteld door de wet

Al gedurende enkele maanden doet de Belgische regering erg haar best om het recht op vrije meningsuiting van de burger aanzienlijk in te perken. Op vrijdag 3 juli, net voor de grote vakantie, hebben de minister van Justitie en de minister van Telecommunicatie een tekst voorgesteld die tot doel heeft de Internet-providers te verplichten een kopie te bewaren van alle elektronische adressen die hun klanten hebben geraadpleegd. Ze willen hiermee informatica-systemen tegen mogelijke indringers beschermen. De Raad van State had zijn advies inzake dat wetsvoorstel nog niet gegeven, toen men op maandag 5 oktober vernam dat de wet op het afluisteren van telefoongesprekken was aangepast, zodat het parket voortaan "opsporingen" kan laten uitvoeren zonder dat daarvoor eerst de toelating van een onderzoeksrechter nodig is.

Twee wetten die elk een zware klap toe-

brachten aan het vrije verkeer van ideeën. Door de providers te verplichten een spoor te bewaren van de elektronische pagina's die door hun abonnees werden geraadpleegd, maakt de regering de baan vrij voor het aanleggen van een gegevensbank die strikt vertrouwelijke inlichtingen over de Internet-gebruikers kan verschaffen. Een lijst van elektronische adressen laat niet alleen toe om na te gaan voor welke informatiebronnen een persoon zich interesseert, maar ook welke artikels hij heeft gelezen en welke beelden hij heeft bekeken. In het wetsvoorstel wordt zelfs de mogelijkheid overwogen om alle opgestuurde of ontvangen elektronische berichten te registreren en er een kopie van te bewaren. Dat is een duidelijke poging om zeggenschap te verwerven over de computers die het elektronisch verkeer leiden, met als mogelijk gevolg dat het staatsapparaat binnenkort in staat zal zijn het netwerkverkeer systematisch te controleren.

Dankzij de momenteel beschikbare

technologie is het zelfs niet meer nodig een beroep te doen op een ambtenaar van de politie om telefoongesprekken af te luisteren en op te schrijven. Door de oproepen naar een computer met stemherkenningssoftware af te leiden, is het mogelijk de gesprekken automatisch om te vormen tot een tekst. Het volstaat dan één woord af te zonderen om met de zogenaamde visnettechniek de gesprekspartners die dat woord hebben gebruikt, op te sporen. Aangezien dergelijke "opsporingen" niet langer gepaard hoeven te gaan met een schriftelijke toelating van een onderzoeksrechter, kunnen ze voortaan op grote schaal worden uitgevoerd. In die omstandigheden is het rechtvaardigen van de versoepeling van de wet op het afluisteren van telefoongesprekken met het argument dat het gaat om een maatregel die slachtoffers van seksueel geweld via de telefoon moet helpen, in het beste geval volksmisleiding en in het slechtste een weloverwogen strategie om de publieke opinie te vergiftigen. Gezien de feiten is er niets dat een versoepeling van de toelatingsprocedure

voor het afluisteren van telefoongesprekken rechtvaardigt. In tegendeel: omwille van de toezichtsmogelijkheden die de informatica biedt, dient er dringend werk te worden gemaakt van het doeltreffend waarborgen en beschermen van de vertrouwelijkheid van de uitwisseling van informatie.

Men kan jammer genoeg alleen maar vaststellen dat de bescherming van de fundamentele belangen van de burger voor de regering niet prioritair is. Het lijkt erop dat de regering de toename van het netwerkverkeer eerder als een bedreiging van haar privileges beschouwt. In een reflex om zichzelf te beschermen, remt ze de vooruitgang af door zich zoveel mogelijk te verzetten tegen andere democratische organisatievormen. Nu is het inderdaad zo dat de staat momenteel te kampen heeft met een gezagscrisis, maar dat wil nog niet zeggen dat die crisis te lijf moet worden gegaan door de vrijheid van meningsuiting te beperken of door binnen te dringen in het privé-leven van de burgers. Het in het leven roepen van

onafhankelijke samenwerkingsverbanden tussen burgers helpt oplossingen te vinden voor de problemen waar onze samenleving mee wordt geconfronteerd. Men heeft bij de acties van de ouders van Julie en Mélissa en bij die van het Collectief tegen uitwijzingen gemerkt dat die bewegingen autonomie opeisen alsook het recht op kritiek op de overheidsinstellingen. Iedereen weet bovendien dat die initiatieven hun succes hebben te danken aan de mogelijkheid om met behulp van nieuwe technologie snel te communiceren. Moet de regering dan zo nodig de elektronische post van Gino Russo kunnen inkijken en de GSM-gesprekken van het Collectief afluisteren?

Daarbij komt nog dat het wetsvoorstel met betrekking tot de "informaticacriminaliteit" een sterk staaltje van onkunde is. Het getuigt van de verblinding die eigen is aan de personen die in dit land de politieke beslissingen nemen. Blijkbaar zijn zij bereid om essentiële rechten van de gemeenschap op te offeren ten voordele van grote privé-

belangen. De logica van het wetsvoorstel bestaat erin om op plaatselijk vlak aanvallen op informaticasystemen te ontmoedigen door degenen die erin slagen ertoe door te dringen zwaar te straffen. Op die manier wordt de valse indruk gewekt dat het Belgische systeem voor de beveiliging van informaticasystemen onfeilbaar is. Nu is het zo dat de doeltreffendheid van een systeembeveiliging zich niet laat decreteren, ze dient zich te bewijzen. Het is precies de bedoeling van "hackers" om informaticasystemen op hun beveiliging en vertrouwelijkheid te testen. Door "piraten" te verbieden nog langer de zwakke plekken van een systeem openbaar te maken, belet men de gebruikers ervan zich te informeren over de kwaliteiten en de gebreken van de beschikbare software. Men versterkt hierdoor de monopolievorming op het gebied van de formalisering van het denken. De ontwerpers van de krachtigste en meeste gerespecteerde systemen aarzelen geen moment om hun algoritmen openbaar te maken om zo iedereen de mogelijkheid te geven verbeteringen

aan te brengen. Anderzijds is het zo dat de bedrijven die angstvallig hun toegangscode geheim houden, in de meeste gevallen slechts middelmatige programma's produceren. In tegenstelling tot wat deze regering wil propagereën, zal de informaticatechnologie pas een factor van emancipatie en vooruitgang worden vanaf het moment dat elk lid van de samenleving in alle vrijheid het functioneren van de systemen kan uittesten.

Mocht u dat nog niet hebben gedaan, dan raden wij u ten stelligste aan u het softwareprogramma "Pretty Good Privacy" aan te schaffen. U kan daarmee uw elektronische berichten en uw telefoongesprekken cryptisch maken. De algoritmen waaruit PGP is opgebouwd, circuleren vrij op het net en worden steeds bijgewerkt als ze een fatale aanval te verduren kregen.

Vermijd voortaan banken en handelszaken op het net met een adres dat eindigt op .be. Beveiliging en discretie zijn er niet gegarandeerd en zonder dat u daar

een flauw vermoeden van heeft, kunnen "piraten" vanuit het buitenland gemakkelijk in hun systeem binnendringen.

De meeste parlementariërs hebben sinds kort een elektronische pagina met als adres: <http://www.dekamer.be>. U kan dus rechtstreeks met hen discussieren. De tekst van het wetsvoorstel vindt u op: <http://www.moving-art-studio.com/texts/loi.pdf>

Wij zijn geïnteresseerd in uw mening. Aarzel niet uw reacties naar ons discussieforum te sturen: e-money@moving-art-studio.com

Jens-Ingo Brodesser & Frédéric Jadoul